YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

20 päivänä kesäkuuta 1996 *

Asiassa C-155/94,

jonka Value Added Tax Tribunal (Lontoo) on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Wellcome Trust Ltd

vastaan

Commissioners of Customs & Excise

ennakkoratkaisun jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta — yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste — 17 päivänä toukokuuta 1977 annetun kuudennen neuvoston direktiivin 77/388/ETY tulkinnasta (EYVL L 145, s. 1),

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja D. A. O. Edward sekä tuomarit J.-P. Puissochet, J. C. Moitinho de Almeida (esittelevä tuomari), C. Gulmann ja P. Jann,

julkisasiamies: C. O. Lenz,
kirjaaja: hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— pääasian kantaja, edustajinaan barrister Andrew Thornhill, QC, barrister Roger Thomas ja barrister Julie Anderson solicitors-toimisto Cameron Markby Hewittin valtuuttamana,

— Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehenään Assistant Treasury Solicitor John E. Collins, avustajanaan Paul Lasok, QC,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellinen neuvonantaja Thomas F. Cusack ja oikeudellisen yksikön virkamies Enrico Traversa,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan pääasian kantajan, edustajinaan Andrew Thornhill ja Roger Thomas, Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen, asiamiehenään Paul Lasok barrister Melanie Hallin avustamana ja komission, asiamiehenään Thomas F. Cusack, esittämät suulliset huomautukset 5.10.1995 pidetyssä istunnossa,

kuultuaan julkisasiamiehen 7.12.1995 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Value Added Tax Tribunal (Lontoo) on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 16.5.1994 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 13.6.1994, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla useita ennakkoratkaisukysymyksiä jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta — yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste — 17 päivänä toukokuuta 1977 annetun kuudennen neuvoston direktiivin 77/388/ETY (EYVL L 145, s. 1, jäljempänä direktiivi) tulkinnasta.

2 Nämä kysymykset on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Wellcome Trust Ltd -niminen yhtiö (jäljempänä trusti tai pääasian kantaja), joka toimii hyväntekeväisyystrustin (*charitable trust*) muodossa perustetun hyväntekeväisyysjärjestö Wellcome Trustin ainoana trustee-henkilönä, ja Commissioners of Customs & Excise (epäsuorien avustusten hallintoviranomainen, jäljempänä Commissioners-virasto); oikeudenkäynti koskee hakemusta sellaisen ostoihin sisältyvän arvonlisäveron palauttamiseksi, joka on maksettu osakkeiden myynnin yhteydessä ja joka vastaa Euroopan yhteisön ulkopuolisille ostajille luovutettujen osakkeiden suhteellista osuutta.

3 Kaksi apteekkaria, Silas Burroughs ja Henry Wellcome, perustivat vuonna 1880 lääkealan yrityksen Burroughs, Wellcome and Co:n henkilöyhtiöksi (*partnership*), jonka toiminta siirtyi vuonna 1924 Wellcome Foundation Ltd:lle (jäljempänä Foundation). Sir Henry Wellcome, joka kuoli vuonna 1936, määräsi

testamentissaan koko Foundation-osakkuutensa hallinnon Wellcome Trustille, jonka trustee-henkilöt määrättiin osoittamaan osaketuotot lääketieteen ja eläinlääketieteen sekä lääketieteen historian tutkimukseen. Oikeuden päätöksellä, joka annettiin 1.6.1992, pääasian kantaja määrättiin toimimaan ainoana trustee-henkilönä niiden kahden luonnollisen henkilön sijasta, jotka olivat aiemmin hoitaneet tätä tehtävää.

4 Vuonna 1980 trustin hallussa olleen Foundation-osakkuuden arvo oli 250 miljoonaa Englannin puntaa (GBP). Vuonna 1984, jolloin trustin varat olivat sijoitettuina Foundationin osakkeisiin ja arvopapereihin, katsottiin harkitummaksi hajauttaa sijoitukset.

5 Vuonna 1985 Charity Commissioners -virasto (hyväntekeväisyyssäätiöiden valvonnasta vastaava hallintoviranomainen) laati suunnitelman, jossa annettiin lupa Foundation-osakkuuden osan luovutukseen (jäljempänä ensimmäinen osakkeiden myynti) sillä edellytyksellä, että trusti säilyttää itsellään puolet äänioikeuden antavista osakkeista. Lisäksi Foundationin osakkeet vaihdettiin uuden holdingyhtiön Wellcome plc:n osakkeisiin.

6 Kyseisenä vuotena toteutettu myynti tuotti 200 miljoonaa GBP, jotka käytettiin muiden sijoitusten tekemiseen.

7 Oikeuden päätöksellä, joka tehtiin heinäkuussa 1987, laajennettiin huomattavasti trustin toimivaltuuksia sijoitusten tekemisessä. Tässä päätöksessä edellytettiin

kuitenkin sitä, että trustee-henkilöt tekevät kohtuullisesti arvioiden kaiken mahdollisen sen hyväksi, etteivät he sijoitusten tekoa koskevia toimivaltuuksia käyttäessään ryhdy harjoittamaan liiketoimintaa.

8 Ennakkoratkaisupyyntöä koskevasta päätöksestä ilmenee, että syyskuun 1991 lopussa trustin arvopaperisijoitusten suuruus oli arviolta 277 miljoonaa GBP. Tilivuonna ostojen määrä oli 126 miljoonaa GBP ja myyntien määrä 94 miljoonaa GBP. Kaupankäynti kiinteätuottoisilla arvopapereilla, suuruudeltaan 44 miljoonaa GBP, oli suurempaa kuin osakekauppa. Muut varat koostuivat 632 miljoonasta Wellcome plc:n osakkeesta, joiden arvo oli 4 772 miljoonaa GBP, 57,5 miljoonan GBP:n määräaikaistalletuksista, 12,5 miljoonan GBP:n pankkitalletuksista ja käteisvaroista sekä yhteensä 4,2 miljoonan GBP:n saatavista, ennakkomaksuista ja osakeveron hyvityksistä. Velat olivat yhteensä 102 miljoonaa GBP, joista 92 miljoonaa johtui jo myönnetyistä, mutta vielä maksamattomista tuista. Menojen suuruus oli 78 miljoonaa GBP, joista 61 miljoonaa oli tukia ja 10 miljoonaa annettiin suoraan tutkimustoimintaan. Kokonaistulojen suuruus oli 90,2 miljoonaa GBP, josta 67,4 miljoonaa oli Wellcome plc:n osinkoja; osinkoja ja korkoja saatiin muista pörssinoteeratuista arvopapereista 13,7 miljoonaa GBP, kun määräaikais- ja pankkitalletuksista saatiin korkoa 9,7 miljoonaa GBP. Osakkeiden ja muiden arvopapereiden myynnistä kertyi tappiota 670 000 GBP.

9 Trusti ja Wellcome plc ilmoittivat yhteisessä 2.3.1992 päivätyssä tiedonannossa, että uusi erä Wellcome plc:n osakkeita myytäisiin (jäljempänä toinen osakkeiden myynti). Oikeuden päätöksellä, joka annettiin 30.4.1992, hyväksyttiin trustin arvopapereiden myyntiä koskevien toimivaltuuksien laajentamisesta tehty hakemus sillä edellytyksellä, että pääasian kantaja säilyttää itsellään 214 951 378 Wellcome plc:n osaketta.

10 Koska toinen osakkeiden myynti arvioitiin liian suureksi, jotta se olisi voitu toteuttaa tavanomaisin keinoin eli julkisella merkinnällä, päätettiin käyttää niin

sanottua *bookbuilding*-menetelmää eli tarjouskilpailua, jossa sijoittajille annetaan mahdollisuus tehdä osakkeita koskeva tarjous etukäteen määriteltynä ajanjaksona, jonka lopussa suuruus ja hinta sitten vahvistetaan kysynnän perusteella. Tämä myyntimenetelmä edellytti pitkää suunnitteluaikaa, ja se johti suuriin palkkioihin juristeille sekä verotuksen ja suhdetoiminnan asiantuntijoille, joiden apu oli tarpeen kaupan toteuttamisessa.

11 Tarjouskilpailu alkoi 6.7.1992. Tarjousten tekemiselle varattu aika päättyi 21.7.1992, ja tarjouskilpailu päättyi viisi päivää myöhemmin. Myydyiksi tuli yhteensä 288 miljoonaa osaketta 8 GBP:n kappalehinnalla; osakkeista 33,22 prosenttia myytiin yhteisön ulkopuolelle. Tarjouskilpailun avulla tapahtuneen myynnin tarkoituksena oli varojen kokoaminen niiden sijoittamiseksi uudelleen aiempaa useampiin kohteisiin. Tällä osakemyynnillä saatiin 2,18 miljardia GBP. Samoin kuin vuonna 1987, trusti antoi varojen hallinnon ulkopuolisille laitoksille mutta valvoi kuitenkin tiukasti näiden tehtävän suorittamista. Sijoituksia tehtiin 15.9.1992 mennessä yli 1,8 miljardin GBP:n arvosta.

12 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee lisäksi, että trustilla on oikeus sijoittaa optioihin ja erilaisiin muihin sellaisiin välineisiin, joita perinteisesti ei ole pidetty sijoituksina. Aikana, jolloin suullinen käsittely pidettiin, termiini- ja optiosopimuksiin tehtyjen sijoitusten osuus kaikista sijoituksista oli yhden ja kahden prosentin välillä. Niitä käytetään pelkästään suojautumiseen ilman spekulatiivisia tarkoituksia. Trustin rahoitusjohtaja valvoo kaikkia sijoituksia varmistuakseen siitä, että trusti ei odottamatta pidä hallussaan sellaisia yhtiöosakkuuksia, jotka velvoittaisivat tietojen antamiseen valvontaviranomaiselle.

13 Samoihin aikoihin tehtiin suuruudeltaan noin 72 miljoonan GBP:n portfoliosijoitus kiinteistöihin, joihin kuului toimistoja, liiketiloja ja yksi jakeluvarasto. Trusti päätti luopua eräiden tähän kiinteään omaisuuteen kuuluvien kohteiden osalta *Value Added Tax Act 1983* -nimisessä laissa (vuoden 1983 arvonlisäveroa

koskeva laki, jäljempänä vuoden 1983 alv-laki) säädetystä vapautuksesta; tämä menettely oli tehty mahdolliseksi direktiivin 13 artiklan C kohdan a alakohdan perusteella. Trusti osallistuu myös sellaisiin riskipitoisiin sijoitushankkeisiin, joiden kesto ja joihin liittyvät velvoitteet ovat rajoitettuja. Trusti saa myös arvopaperisijoituksista riippumattomia korkotuloja laitoksille ja pankeille suoraan myöntämistään lainoista.

14 Kirjeellä, joka on päivätty 11.3.1993, trusti teki direktiivin 17 artiklan 3 kohdan c alakohdan perusteella hakemuksen yhteensä 297 832,65 GBP:n suuruisen ostoihin sisältyneen arvonlisäveron palauttamisesta; arvonlisävero kohdistui niihin kuluihin, jotka oli maksettu toisen osakkeiden myynnin valmistelemiseksi, jota trusti pitää direktiivissä tarkoitettuna taloudellisena toimintana. Tämä määrä on 33,22 prosenttia siitä verosta, jota kaikkiaan maksettiin aiheutuneista kuluista, ja se vastaa niiden osakkeiden suhteellista osuutta, jotka on myyty henkilöille, joiden kotipaikka on yhteisön ulkopuolella.

15 Direktiivin 17 artiklan 3 kohdan c alakohdassa säädetään, että jäsenvaltioiden on myönnettävä jokaiselle verovelvolliselle vähennys tai palautus siitä arvonlisäverosta, jonka maksamiseen hänellä on velvollisuus tai jonka hän on maksanut, niiden tavaroiden tai palvelujen osalta, jotka toinen verovelvollinen on hänelle luovuttanut tai suorittanut tai hänelle luovuttaa tai suorittaa, jos tavarat tai palvelut käytetään seuraaviin tarkoituksiin:

» — —

c) verovelvollisen 13 artiklan B kohdan a alakohdan ja d alakohdan 1—5 alakohdan mukaisesti vapautettuihin liiketoimiin, jos vastaanottaja on sijoittautunut yhteisön ulkopuolelle tai jos nämä liiketoimet välittömästi liittyvät yhteisön ulkopuolelle vietäviksi tarkoitettuihin tavaroihin.»

16 Direktiivin 13 artiklan B kohdan d alakohdan 5 alakohdan mukaan verosta vapautettuja ovat

"liiketoimet, mukaan lukien välitys mutta lukuun ottamatta hallintoa ja tallessapitoa, jotka koskevat osakkeita, yhtiö- ja yhteenliittymäosuuksia, obligaatioita ja muita arvopapereita, ei kuitenkaan

— tavaroiden hallintaan oikeuttavia asiakirjoja,

— 5 artiklan 3 kohdassa tarkoitettuja oikeuksia ja arvopapereita".

17 Vuoden 1983 alv-lain 2 pykälän 1 momentin mukaan arvonlisäveroa kannetaan kaikista tavaroiden luovuttamisista tai palvelujen suorittamisista, jotka tapahtuvat Yhdistyneessä kuningaskunnassa, jos kyse on sellaisesta luovuttamisesta tai suorittamisesta, joka on verotettavaa ja jonka verovelvollinen on tehnyt harjoittaessaan luonteeltaan taloudellista toimintaa (*business*).

18 Commissioners-virasto hylkäsi 20.3.1993 tekemällään päätöksellä edellä mainitun hakemuksen sillä perusteella, että trusti piti osakkeita ja muita arvopapereita hallussaan hyväntekeväisyyssyistä ja että kyseiset luovutukset eivät liittyneet trustin minkään taloudellisen toiminnan edistämiseen, vaan tavanomaiseen sijoitusten hallintoon hyväntekeväisyystoimintojen rahoittamiseksi. Sen vuoksi Commissioners-virasto katsoi, että trustin osakkeiden myynnin yhteydessä käyttämille asiantuntijapalveluille määrätyt verot eivät olleet vuoden 1983 alv-laissa tarkoitettu ostoihin sisältyvä vero.

19 Trusti valitti tästä päätöksestä Value Added Tax Tribunal -tuomioistuimeen (Lontoo). Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan ratkaistava kysymys koskee sitä, onko pääasian kantaja ominaisuuksiltaan verovelvollinen joko ottaen

huomioon erityisesti toiseen osakemyyntiin liittyvät toiminnot taikka ne sijoituksen yleistoiminnot, joiden yksi osa tämä myynti oli.

20 Näissä olosuhteissa Value Added Tax Tribunal (Lontoo) on päättänyt lykätä ratkaisua siihen asti, kunnes yhteisöjen tuomioistuin antaa ennakkoratkaisun seuraaviin kysymyksiin:

"1) Voiko [kuudennen direktiivin 77/388/ETY] 4 artiklan 2 kohdan ilmaisuun 'taloudellinen toiminta' sisältyä myös osakkeiden ja muiden arvopapereiden myynti silloin, kun myyjä ei ole ammattimainen osakkeiden ja arvopaperien välittäjä?

2) Voidaanko samana päivänä toteutettuja useita osakemyyntejä suurelle määrälle ostajia pitää 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuna 'taloudellisena toimintana' silloin, kun myyjä ei ole ammattimainen osakkeiden välittäjä ja kun myyntiin on liittynyt ajallisesti huomattavan kauan kestänyttä monitahoista valmistelua?

3) Jos vastaus kysymykseen 1 ja/tai 2 on myöntävä, onko katsottava, että tällaisen trustee-henkilön toteuttamissa osakemyynneissä trustee-henkilö on 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu 'verovelvollinen tässä ominaisuudessaan'?

4) Onko kysymykseen 1 ja/tai 2 ja/tai 3 annettavien vastausten kannalta otettava huomioon se, onko osakkeiden ja muiden arvopapereiden myynti määrää-

vässä asemassa siinä toiminnassa, jonka kuluessa myynti suoritetaan, ja jos näin on, kuinka tällainen toiminta ja sen laajuus on määriteltävä?"

Ennakkoratkaisukysymykset

21 Ennakkoratkaisukysymyksillä kansallinen tuomioistuin haluaa ennen muuta selvittää sen, onko direktiivin 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua taloudellisen toiminnan käsitettä tulkittava siten, että siihen sisältyy senkaltainen toiminta, josta pääasiana käytävässä oikeudenkäynnissä on kysymys ja jossa trustee-henkilö myy osakkeita ja muita arvopapereita hyväntekeväisyystrustin omaisuuden hallinnon yhteydessä.

22 Pääasian kantaja katsoo, että vastaus tähän kysymykseen on myöntävä.

23 Se huomauttaa, että vaikka tavallisten sijoittajien tekemät sijoitukset eivät kuulu arvonlisäveron soveltamisalaan, asia on toisin, kun sijoittaja sääntöjensä tai hoidettavakseen ottamansa tehtävän mukaisesti tekee säännöllisesti sijoituksia tuoton saamiseksi tai pääomansa kasvattamiseksi. Tästä on kysymys nyt käsiteltävänä olevassa tapauksessa.

24 Pääasian kantaja täsmentää tältä osin, että samoin kuin sijoitustrustien tai eläkelaitosten, joiden sijoitustoimintaa pidetään Yhdistyneessä kuningaskunnassa arvonlisäveron soveltamisalan kannalta merkittävänä, myös sen on varmistuttava pääoman kohtuullisesta kasvattamisesta, mikä edellyttää osakkeiden ja muiden arvopapereiden säännöllistä myyntiä.

25 Pääasian kantaja lisää, että olisi toisaalta vastoin verotuksen neutraalisuuden periaatetta kantaa arvonlisäveroa ammattimaisen toimijan suorittamista osakkeiden myynti- tai ostotoimista, muttei trustin kaltaisen sijoittajan vastaavista toimista. Arvonlisäveroa on näet kannettava kaikesta taloudellisesta toiminnasta sen luonteesta riippumatta ja ottamatta huomioon toiminnan itsensä tarkoitusta tai tulosta. Asiaan vaikuttamatonta on se, että toiminnan tarkoitus tai tavoite on sijoitusten teko tai kaupan käynti.

26 Erityisesti toisen osakkeiden myynnin osalta ei pääasian kantajan mukaan ole epäilystäkään siitä, että harjoitettu toiminta on taloudellista toimintaa. Jos näet trusti olisi myynnin samana päivänä toteuttamisen sijaan toteuttanut useita myyntejä vuosien 1991 ja 1992 aikana, näiden myyntien säännöllisyys olisi antanut näin harjoitetulle toiminnalle taloudellisen toiminnan luonteen. Se, että trusti teknisistä syistä ei käyttänyt tätä menetelmää, ei voi poistaa toiselta osakkeiden myynniltä sen luonnetta direktiivissä tarkoitettuna taloudellisena toimintana. Tämän perusteella pääasian kantaja katsoo, että sellaiset lyhyessä ajassa tehdyt arvoltaan huomattavat taloudelliset luovutukset, josta tässä tapauksessa on kyse, ovat taloudellista toimintaa.

27 Tätä perustelua ei voida hyväksyä.

28 Direktiivin 2 artiklan 1 kohdassa saatetaan arvonlisäveron alaiseksi verovelvollisen tässä ominaisuudessaan maan alueella suorittamat vastikkeelliset tavaroiden luovutukset ja palvelujen suoritukset.

29 Direktiivin 4 artiklan 1 kohdan mukaan "verovelvollisella tarkoitetaan jokaista, joka itsenäisesti harjoittaa missä tahansa jotakin 2 kohdassa tarkoitettua taloudellista toimintaa, riippumatta tämän toiminnan tarkoituksesta tai tuloksesta".

30 Taloudellisen toiminnan käsite määritellään tämän säännöksen 2 kohdassa siten, että siihen sisältyy kaikki "tuottajan, kauppiaan tai palvelujen suorittajan harjoittama toiminta, mukaan lukien kaivostoiminta, maataloustoiminta ja vapaa ammattitoiminta tai vastaava". Saman säännöksen mukaan "taloudellisena toimintana on pidettävä myös liiketoimintaa, joka käsittää aineellisen tai aineettoman omaisuuden hyödyntämistä jatkuvaluontoisessa tulonsaantitarkoituksessa".

31 On heti todettava, että vaikka trustilla ei ennakkoratkaisua koskeneessa pyynnössä esitettyjen tietojen perusteella ole Yhdistyneessä kuningaskunnassa ammattimaisen arvopapereiden välittäjän ominaisuutta, tämä seikka ei kuitenkaan välttämättä sulje pois sitä, etteikö sellainen toiminta, jollaisesta on kyse pääasiassa käytävässä oikeudenkäynnissä ja joka koostuu osakkeiden ja muiden arvopapereiden hankinnasta ja luovutuksesta, voisi mahdollisesti tulla luokitelluksi sellaiseksi taloudelliseksi toiminnaksi, jota tarkoitetaan direktiivin 4 artiklassa, jossa yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti (ks. vastaavasti asia C-60/90, Polysar Investments Netherlands, tuomio 20.6.1991, Kok. 1991, s. I-3111, 12 kohta) annetaan arvonlisäverolle erittäin laaja soveltamisala.

32 Tästä samasta oikeuskäytännöstä ilmenee kuitenkin, että pelkästään sitä, että omistaja käyttää omistusoikeuttaan, ei voida sellaisenaan pitää taloudellisena toimintana. Yhteisöjen tuomioistuin on ratkaissut tämän mukaisesti asian holdingyhtiön muita yrityksiä koskeneiden taloudellisten osakkuuksien osalta (ks. erityisesti em. asia Polysar Investments Netherlands, tuomion 13 kohta ja asia C-333/91, Sofitam, tuomio 22.6.1993, Kok. 1993, s. I-3513, 12 kohta).

33 Jos tällaiset toiminnot eivät kuitenkaan itsessään ole direktiivissä tarkoitettua taloudellista toimintaa, niin sama koskee niitä toimintoja, joilla tällaisia osakkuuksia luovutetaan, kuten komissio on perustellusti todennut.

34 Tältä osin on todettava, että trusti hoitaa hallussaan olevaa omaisuutta, joka koostuu osittain sen osakkuudesta Foundationissa ja osittain muista rahoitusvälineistä. Sijoitustoiminnot, sellaisina kuin ne on edellä kuvattu, koostuvat olennaisilta osiltaan osakkeiden ja muiden arvopapereiden hankinnasta ja luovutuksesta, joilla pyritään maksimoimaan pääomasta saatavia ja lääketieteellisen tutkimuksen edistämiseen käytettäviksi tarkoitettuja osinkoja ja tuottoja.

35 Direktiivin 13 artiklan B kohdan d alakohdan 5 alakohdasta johtuu, että liiketoimet, jotka koskevat osakkeita, yhtiöiden tai yhteenliittymien osia, obligaatioita ja muita arvopapereita, voivat kuulua arvonlisäveron soveltamisalaan. Näin on erityisesti silloin, kun tällaiset liiketoimet toteutetaan arvopaperinvälitystä koskevana liiketoimintana tai tarkoituksena puuttua suoraan tai epäsuorasti osakkuuden hankinnan kohteena olevien yhtiöiden hallintoon (ks. em. asiassa Polysar Investments Netherlands annettu tuomio, 14 kohta). Kuten ennakkoratkaisua koskeneesta pyynnöstä ilmenee, tällaiset toiminnot ovat kuitenkin nimenomaan kiellettyjä trustilta, jolla on velvollisuus tehdä kaikki se, mikä on kohtuullisesti arvioiden mahdollista sen hyväksi, ettei se käyttäessään sijoitusten tekoa koskevia toimivaltuuksiaan ryhdy harjoittamaan liiketoimintaa; trusti ei myöskään saa pitää hallussaan enemmistöosakkuuksia muissa yhtiöissä.

36 Tämän seurauksena ja riippumatta kysymyksestä sen selvittämiseksi, onko kyseinen toiminta samankaltaista kuin sijoitustrustin tai eläkelaitoksen toiminta, on tehtävä se johtopäätös, että trustin, joka on direktiivin 4 artiklan kannalta senkaltaisessa tilanteessa, jonka ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on kuvaillut, on katsottava rajoittuvan hoitamaan portfolio-sijoituksiaan yksityisen sijoittajan tavoin.

37 Lisäksi on todettava, että vastoin pääasian kantajan väitettä myytävän osake-erän, kuten pääasian toisessa vaiheessa myydyn erän suuruutta tai asiantuntijayhtiöiden käyttöä tällaisen myynnin yhteydessä ei voida pitää sellaisena arviointiperusteena, jolla sellaisen yksityisen sijoittajan toiminta, joka on direktiivin soveltamisalan ulkopuolella, erotetaan sellaisen sijoittajan toiminnasta, jonka liiketoiminta on

taloudellista toimintaa. Sen lisäksi, että myös yksityiset sijoittajat voivat tehdä huomattavia osakemyyntejä, pääasian kantajan kannan hyväksyminen tarkoittaisi myös sitä, että liiketoimen luokittelu taloudelliseksi toiminnaksi tehtäisiin riippuvaiseksi sijoittajan osaamisesta ja pätevyydestä.

38 Verotuksen neutraalisuusperiaatteesta on todettava, ettei sillä ole sitä merkitystä, jonka pääasian kantaja sille on antanut. Jos periaate näet tarkoittaisi sitä, että kaikkea taloudellista toimintaa olisi käsiteltävä samalla tavoin, se edellyttäisi myös sitä, että kyseinen toiminta voitaisiin luokitella taloudelliseksi toiminnaksi, mistä tässä asiassa ei ole kyse.

39 Lisäksi, kuten julkisasiamies ratkaisuehdotuksensa 27 kohdassa on osoittanut, trustin toiminnan katsominen direktiivissä tarkoitetuksi taloudelliseksi toiminnaksi ja siten sen mahdollistaminen, että ostoihin sisältyvä arvonlisävero saadaan vähentää, suosisi pääasian kantajan kaltaista sijoittajaa verrattuna muihin yksityisiin sijoittajiin, jotka omalta osaltaan eivät voisi vähentää ostoihin sisältyvää arvonlisäveroa direktiivin 17 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisesti, jos vastaanottaja on sijoittautunut yhteisön ulkopuolelle.

40 Kun otetaan huomioon edellä esitetyt seikat, vastauksella kysymykseen siitä, onko osakkeiden ja muiden arvopapereiden myynti sen toiminnan pääasiallinen tarkoitus, jonka yhteydessä kyseiset myynnit on toteutettu, ei ole katsottava olevan mitään vaikutusta luokiteltaessa pääasian kantajan sijoitustoimintaa direktiivin 4 artiklan kannalta.

41 Siten kansalliselle tuomioistuimelle on vastattava, että direktiivin 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua taloudellisen toiminnan käsitettä on tulkittava siinä merkityksessä, että siihen ei sisälly senkaltainen toiminta, josta pääasiana käytävässä oikeu-

denkäynnissä on kysymys ja joka koostuu siitä, että trustee-henkilö myy osakkeita ja muita arvopapereita osana hyväntekeväisyystrustin omaisuuden hallintoa.

Oikeudenkäyntikulut

42 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Yhdistyneen kuningaskunnan hallitukselle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on ratkaissut Value Added Tax Tribunalin (Lontoo) 16.5.1994 tekemällä päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

Jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta — yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste — 17 päivänä toukokuuta 1977 annetun kuudennen neuvoston direktiivin 77/388/ETY 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua taloudellisen toiminnan käsitettä on tulkittava siinä merkityksessä, että siihen ei sisälly senkaltainen

toiminta, josta pääasiana käytävässä oikeudenkäynnissä on kysymys ja joka koostuu siitä, että trustee-henkilö myy osakkeita ja muita arvopapereita osana hyväntekeväisyystrustin omaisuuden hallintoa.

Edward Puissochet Moitinho de Almeida

Gulmann Jann

Julistettiin Luxemburgissa 20 päivänä kesäkuuta 1996.

R. Grass D. A. O. Edward

kirjaaja viidennen jaoston puheenjohtaja